

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2016

EALAÍN

Cumadóireacht Shamhlaíoch agus Ábhar Neamhbheo

Ardleibhéal

Tá 100 marc ag gabháil leis an bpáipéar seo, i.e. 25% de na marcanna iomlána ar an Ealaín

Dé Máirt, 3 Bealtaine – Dé hAoine, 13 Bealtaine

Maidin, 9.30 – 12.00

Ba chóir an páipéar seo a thabhairt do na hiarrthóirí **Dé Máirt, 19 Aibreán**

Treoracha

Tá cead agat oibriú le dath, monacróm, meáin mheasctha, colláis nó meán oiriúnach ar bith eile. Níl cead olaphéinteanna ná ábhar orgánach meatach a úsáid, áfach. Níl cead agat áiseanna mar stionsail, teimpléid, íomhánna rianaithe, obair ealaíne réamhullmhaithe ná íomhánna fótagrafaíochta a thabhairt isteach sa scrúdú.

Scríobh do Scrúduimhir go soiléir sa spás atá ann di ar do bhileog A2.
Scríobh an teideal ‘Cumadóireacht Shamhlaíoch’ nó ‘Ábhar Neamhbheo’ díreach faoi do Scrúduimhir.

Más mian leat oibriú ar bhileog dhaite, **ní mór don fheitheoir an bhileog sin a shíniú sula dtosaíonn an scrúdú** á dheimhniú nach raibh aon rud uirthi. Uasmhéid na bileoige: A2.

Roghnaigh ceann amháin díobh seo a leanas:

1. Déan **Cumadóireacht Shamhlaíoch** bunaithe ar cheann **amháin** de na sleachta tuairisciúla: A, B, C, D nó E. Ba chóir duit an pointe tosaigh agus an bunús atá le do Chumadóireacht Shamhlaíoch a lua ar chúl na bileoige agus an bhaint atá acu leis an sliocht tuairisciúil atá roghnaithe agat a chur in iúl.
2. Déan **Cumadóireacht Ábhar Neamhbheo** bunaithe ar fhoireann nithe a bhfuil cur síos orthu i gceann **amháin** de na sleachta tuairisciúla: A, B, C, D nó E, nó a mheabhraíonn na sleachta sin duit. Ní mór duit nithe ábhartha a thabhairt chuig ionad an scrúdaithe chun go mbeidh ar do chumas **do chumadóireacht ábhar neamhbheo féin** a leagan amach. **Ní mór é seo a dhéanamh in am do thús an scrúdaithe.** Ní mór duit an pointe tosaigh agus an bunús atá le do Chumadóireacht Ábhar Neamhbheo a lua ar chúl na bileoige agus an bhaint atá acu leis an sliocht tuairisciúil atá roghnaithe agat a chur in iúl.
3. Déan **Cumadóireacht Theibí** bunaithe ar cheann **amháin** de na sleachta tuairisciúla: A, B, C, D nó E agus a fhorbróidh tú ó cheann de na sleachta tuairisciúla sin. Ba chóir an pointe tosaigh agus an bunús atá leis an gcumadóireacht theibí a lua ar chúl na bileoige agus an bhaint atá acu leis an sliocht tuairisciúil atá roghnaithe agat a chur in iúl. Luaigh go soiléir cé acu **1** – Cumadóireacht Shamhlaíoch nó **2** – Ábhar Neamhbheo atá i do Chumadóireacht Theibí.

Sleachta Tuairisciúla

Sliocht A

Ar an chéad amharc, bhí an ceart ag mo mháthair: ba chláir suáilcí é Aix faoin ngrian loiscneach. Bhraith Aix iontach, ó ascaill cham an Cours Mirabeau a raibh fuaráin agus crainn phlána ar gach taobh di, go dtí Montagne Sainte-Victoire ina shuí go tromsmaointeach tamall soir. Bhí cuma chomh suntasach céanna ar an láthair champála inar fhanamar seal gairid. Mhóthaigh sí scóipiúil, bhí ionad picnice ag a bun agus bóthar géar ag lúbarnaíl suas go hoifig an *patron*. I mbarr fána a bhí ár n-ionad agus bhí radhairc áille againn ó thuaidh agus ó dheas uaidh. Bhí boladh luibheanna thart orainn: marós agus tím a bhí ag fás fiáin timpeall orainn. Bhí an sliabh, a thug spreagadh chomh mór sin do Cézanne, díreach ag ár gcúl againn agus shuíomar an chéad tráthnóna sin ag faire go ciúin ar an athrú caolchúiseach datha, ar imireacha uile na deirge agus na bándeirge, a tháinig ar an gcarraig aolchloiche de réir mar a chuaigh an ghrian faoi san iarthar. Ba iad na spéartha iontacha a bhí mar shiamsaíocht an tráthnóna againn, iad gan scamail, doimhneacht dhochreidte ag na réalta agus dreigítí ag cur lúcháire orainn. Ní raibh dada eile uainn.

Bhraith sé contúirteach a bheith ag machnamh air fiú amháin, ach nuair a bhíomar ag éirí an mhaidin dar gcionn bhí atmaisféar ciúin socair ann. Rud nach raibh taithí againn air. Fiú mé féin a bhí foirgthe le míchompord féin-chomhfhiosach, bhraith mé ar mo shuaimhneas agus, má fhéadaim a rá, gar do bheith ríméadach. Bhí loinnir leisiciúil sa ghrian nár thairg rud ar bith ach faoiseamh ó na trioblóidí ba ghaire a bhí againn, agus shílfeadh duine go raibh an campa plódaithe le teaghlaigh Ollannacha, iad uile an-chairdiúil. Ba as áit taobh amuigh de Amsterdam dár ngarchomharsana, bhí Béarla foirfe acu agus bhí siad chomh hálainn sin go gceapfa gur amach as múnlaí a tháinig siad. Beirt pháistí a bhí ann, buachaill a bhí ar aon aois liom féin agus cailín a bhí cúpla bliain níos óige. Bhí siad donnaithe, fionn agus bríomhar. Tarraingíodh chucu mé ar an toirt.

Bhí níos mó féinmhuiníne ag an mbuachaill, Juriaan, ná mar a bhíonn ag duine dá aois agus sheasadh sé thart cuid mhaith, péire uillinneacha air agus tuáille caite thar leathghualainn aige. Ní raibh ach oiread na fríde sa chailín, Miah, í lán d'fhuinneamh agus an-tugtha do bheith ag léim suas agus anuas ar an spota mar a bheadh sí ar lingeán. Bhí an bheirt acu faoi dhraíocht ag an Land Rover a bhí againn, Bessy, rud nach bhfeicfeá ach go hannamh fós ar mhór-roinn na hEorpa. Mar sin lig Daid dóibh dul isteach ann, seasamh ar na taobhphlátaí agus suí ar an mboinéad. Thug sé céimíocht dom ar an toirt. Go tobann, agus gan súil ar bith agam leis, bhíothas ag amharc orm mar dhuine a bhí 'cool'. Bhí lúcháir an tsaoil orm. Lig mo thuismitheoirí osna faoisimh. Ba léir go raibh áthas orthu go raibh comrádaithe súgartha faighte agam: ní raibh pus orm leo le os cionn ceithre huairé fichead. Saoire i ndáiríre a bhí againn.

Bhí na háiseanna sa láthair champála thar barr. Bhí linn ollmhór ann, ionad le badmantan a imirt agus bothán clúdaithe le haghaidh leadóg bhoird, agus le cois an ghnáthshiopa a bhíonn ar láthair champála, bhí veain "beir leat" ann a bhí beag ach iontach mar sin féin, a rinne *frites* agus *crêpes*. Bhí mo chroí istigh ann. Ní fhaca mé *crêpes* á ndéanamh roimhe sin agus chuir an rud ar fad iontas orm mar a bheinn ag amharc ar bhreith na hardealaíne. Bhí taithí agam ar phancóga Briotanacha, giotaí cnapánacha de phlúr a freastalaítear ina meallta sleabhctha. Ach sa Fhrainc, b'ealaín iad na *crêpes*, ón gcéad ladar fuaidrimh go dtí an leathnú amach go tanaí ar an bpláta cruinn te, go dtí an tiontú deaslámhach leis an spadal agus an filleadh casta a d'fhág fean de ghlóir agat a bhí líonta le slám mór sólaistí. Cheap mé nárbh fhéidir ach siúcra agus líomóid a bheith agat le pancóg. Níor rith sé liom riamh go bhféadfaí iad a mhaisiú le seacláid, fraocháin, uachtar reoite, uachtar Chantilly, súnna talún, taifí agus cnónna, nó – agus chuir seo an oiread sin iontais orm – cáis agus liamhás, agus ba gheall le bheith i dtír na míorúiltí é. Ba dheacair dom é a chreidiúint.

Arna chóiriú as *The Tent, The Bucket and Me: My Family's Disastrous Attempts to go Camping in the 70s* le Emma Kennedy, Ebury Press, 2010.

Sliocht B

Bhí Meereen chomh mór le hAstapor agus Yunkai le chéile. As brící a bhí sí tógtha cosúil lena comhchathracha ach áit a raibh Astapor dearg agus Yunkai buí, bhí Meereen déanta as brící ildaite. Bhí a ballaí níos airde ná ballaí Yunkai agus caoi níos fearr orthu, urdhúnta ar a bhfud agus túir mhóra chosanta á ndaingniú ag gach uillinn. Taobh thiar díobh, é ollmhór idir tú agus an spéir, bhí barr na Pirimide Móire le feiceáil, rud millteanach mór ocht gcéad troigh ar airde agus airp ábhalmhór chréumha ar a barr. “Is rud meata an airp,” a dúirt Daario Naharis nuair a chonaic sé í. “Tá croí mná inti agus cosa sicín fúithi. Is beag an t-iontas go mbíonn a cuid mac i bhfolach taobh thiar dá cuid ballaí.”

Ach ní dheachaigh an laoch i bhfolach. Chuaigh sé amach ar a chapall chuig geataí na cathrach, é faoi armúr de scálaí copair agus gainge agus ina shuí ar chapall cogaidh bán. Bhí na stríocaí bándearg agus bán ar a lúireach siúd ag teacht leis an bhfallaing shíoda a bhí ar sileadh ó ghuailí an laoch. Bhí an lansa a bhí sé a iompar ceithre troithe déag ar fad, línte bándearg agus bán ag sní thart air, agus a chuid gruaige múnlaith, cíortha agus laicearaithe ina dá adharc reithe mhóra. Anonn agus anall leis ar a chapall ag bun na mballaí de bhrící ildaite, é ag tabhairt dhúshlán lucht an léigir curadh a chur chun tosaigh le troid aonair a dhéanamh leis.

Bhí fonn chomh mór sin ar a marcaigh fola dul ag troid leis gur bheag nár bhuail siad a chéile. “A fhuil de mo chuid fola,” a dúirt Dany leo, “le m’ais atá bhur n-áit. Níl san fhear seo ach cuileog dhordánach, sin an méid. Déan neamhaird de, beidh sé imithe sula i bhfad.” Ba laochra cróga iad Aggo, Jhogo agus Rakharo ach bhí siad óg, agus róluachmhar lena gcur i mbaol. Choinnigh siad a *khalasar* le chéile agus ba iad na lorgairí ab fhearr a bhí aici fosta iad.

“Ba chríonna an bealach a ndearnadh sin,” a dúirt Ser Jorah agus iad ag faire ó thosach a pailliúin. “Chead ag an amadán leanúint leis ag marcaíocht anonn agus anall go n-éirí a chapall bacach. Níl sé ag déanamh aon dochair dúinn.”

“Tá sé,” a dúirt Arstan Whitebeard. “Ní le claimhte ná le sleánna amháin a bhuaitear cogáí, *ser*. D’fhéadfadh dhá shlua atá ar cóineart teacht le chéile ach brisfear ar cheann acu agus rithfidh siad fad is a sheasfaidh an ceann eile. Spreagann an laoch seo uchtach i gcroithe a chuid fear féin agus cuireann sé síolta an amhrais inár gcroithe-ne.”

D’fhreagair Ser Jorah go giorraisc. “Agus dá gcaillfeadh ár gcuradh, cén cineál síl a chuirfeadh sin?”

“Ní bhuann fear a bhfuil eagla air roimh an troid, *ser*.”

“Nílimid ag caint faoi throid. Ní osclófar doirse Meereen má thiteann an t-amadán sin. Cén fáth a gcuirfeadh duine beatha i mbaol ar mhaithe le neamhní?”

“Ar mhaithe leis an onóir, a déarfainnse.”

D’fhéadfadh Dany déanamh gan a gcuid achrainn mar bharr ar na trioblóidí eile a bhí á crá. Ba mhó agus ba thromchúisí an dainséar a bhí ag baint le Meereen ná laoch bándearg agus bán amháin a bhí ag scairteadh maslaí, agus ní fhéadfadh sí ligean dá haigne dul ar seachrán. Bhí breis agus ochtó míle ina slua i ndiaidh Yunkai, ach bhí níos lú ná an cheathrú cuid díobh ina saighdiúirí. An chuid eile ... bhuel, béil agus cosa fúthu a thug Ser Jorah orthu, agus ba ghairid go mbeidís stiúgtha leis an ocras.

Arna chóiriú as *Game of Thrones: a Storm of Swords* le George R. R. Martin, Voyager, 2001.

Sliocht C

Tá dordán na mbeach ar fud shráideanna na hÉireann nó tá saithí beach ag cuardach bunáiteanna nua agus ag cur fúthu ar aghaidheanna siopaí, ar shalóin ghruagaireachta agus ar ghníomhaireachtaí eastát fiú amháin le linn d'amaitéaraigh neamhoilte a bheith ag streachailt le coirceoga nua a choinneáil faoi smacht sna bailte agus sna cathracha.

Idir mhí Aibreáin agus deireadh mhí an Mheithimh, imíonn beacha meala ar saithnín nuair a eitlíonn cráinbheach nua as a coirceog agus nuair a thugann sí leath na mbeach oibre in éineacht léi. Cuardaíonn siad lóistín sealadach le chéile a fhad is atá lorgairí na cráinbheiche ag cuardach suíomh níos buaine.

Ba ghnách na triopaill seo de bheacha a fheiceáil ar crochadh ar ghéaga faoin tuath mar a bheadh balúin iontu ach anois tá daoine ag teacht ar shaithí in áiteanna nua neamhghnácha nach mbítear ag súil leo iontu de réir mar atá faisean na beachaireachta ag fás i measc na meánaicmí uirbeacha.

Siocair a thaise agus a ghaofaire a bhí mí na Bealtaine, cuireadh as d'ardséasúr na saithí agus tá sé tosaithe i ndáiríre anois. Cuireadh fios ar bheachairí taithíocha an tseachtain seo caite chun saithí a cheapadh ar dhíon cairr sa Mhainistir Liath, Co. an Dúin, ar shimpléar os cionn oifig de chuid Sherry Fitzgerald, ar shiopa Vodafone i mBaile Átha Í, Co. Chill Dara, i mbosca teileachumarsáide faoin talamh in eastát tithíochta san Uaimh agus ar shráid i nGuairé, Co. Loch Garman.

I ndeireadh mhí na Bealtaine, b'éigean an tSráid Mhór i gCill Chainnigh a dhúnadh ar feadh iarnóin iomlán an tSathairn tar éis do shaithe tuirlingt ar aghaidh M.L. Dore, caife agus deilí i lár na cathrach. Dúirt an chomhairle áitiúil leis an gcaife glaoch ar thréidlia agus ar bheachaire sa chathair chun an saithe a chrochadh leo. Dúirt fostaí sa chaife, nár theastaigh uaidh go n-aithneofaí é, “Bhí an tsráid ar fad dúnta toisc go raibh beacha ag eitilt thart. Bhí sé ar nós timpiste chairr – bhí gach duine ag iarraidh amharc orthu.”

Tá gnás na beachaireachta ag fás athuair i measc an phobail uirbigh ó bhí an chuid ba mheasa den chúlú eacnamaíochta ann. Ba mhinic a bhí na daoine a chaill a bpost ag iarraidh nascadh athuair leis an dúlra agus thosaigh siad ag tabhairt aire do choirceoga agus do chuibrinn. Dá bharr sin, tá ballraíocht Chónaidhm Chumainn Bheachairí na hÉireann dúbailte go dtí 3,500 ó bhí 2005 ann. Ach tá a lán daoine ann nach baill iad a choinníonn coirceoga i gceantair uirbeacha gan clárú le haghaidh traenála agus comhairleoireachta ag beachairí taithíocha, dar le Pilib Mac Cába, uachtarán na Cónaidhme. Nuair nach ndéanann na beachairí neamhoilte a gcoirceoga a iniúchadh gach seachtain d'fhéadfadh sé nach dtabharfaidh siad faoi deara na comharthaí go bhfuil a gcuid beach ag déanamh réidh le tabhairt faoi thuras contúirteach go dtí baile nua, nó is féidir nach dtuigeann siad gur gá a gcoilíneachtaí a scoilteadh chun saithí gan iarraidh a stopadh.

Dúirt Keith Mac Piarais, fear dóiteáin agus máistirbheachaire as Baile Átha Cliath: “Cinnté, ceapann daoine go bhfuil siad contúirteach. Bíonn eagla ó nádúr ar dhaoine roimh bheacha agus ceapann siad gur oll-ionsaí atá ann.”

Dúirt Briain de Chonaráin, uachtarán Bheachairí Chill Dara Theas, nach aon údar eagla do dhaoine sna bailte próiseas nádúrtha na saithí. “Ní chuireann beacha fúthu ach in áit a fhóireann dóibh agus baileoidh siad leo nuair a gheobhaidh siad áit a fhóireann níos fearr dóibh.”

Arna chóiriú as *Urban Bees take Towns by Swarm* le Gabrielle Monaghan, *The Sunday Times*, Aibreán 2015.

Sliocht D

Má tá sé i gceist agat dul go Cúba, téigh ann go luath. Tá an t-oileán mar a bhí sé i 1959, tráth a tháinig na reibiliúnaithe Fidel Castro agus Che Guevara i gcumhacht. Seachas cúpla dealbh Stailíneach agus roinnt óstán gránna turasóireachta ó na 1970idí, tá lár Havana fós lán d'fhoirgnimh choilíneacha Spáinneacha atá ag titim go glórmhar as a chéile. Déantar na todóga a rolladh de láimh fós, caitheann na fir croiméil agus hataí panama i gcónaí, agus is é léibheann an Óstáin Nacional an áit is fearr i gcónaí le suí ag amharc ar dhaoine agus *mojito* á bhlaistéacht agat.

Is iad an carranna is corraithí, áfach – tá sráideanna Havana lán de charranna móra Meiriceánacha ó na 1950idí. I 1960, chuir na Stáit Aontaithe páirt-trádbhac ar a chomharsa shóisialach nua agus i 1962 mhéadaigh siad go trádbhac iomlán é. Chomh maith le dochar tubaisteach a dhéanamh don gheilleagar, chiallaigh sin nárbh fhéidir carranna nua a thabhairt isteach sa tír. Dá bhrí sin, rinneadh na feithiclí a bhí acu a dheisiú agus a athspraeáil, agus coinníodh ag dul iad le páirteanna spártha a rinne siad féin, le grá agus le cúram. Tá cuid acu chomh bríomhar le ceoltóirí Chlub Sóisialta Buena Vista atá sna seachtóidí, cé go bhfuil cuid eile acu ag imeacht thart ar Havana ag casachtach agus ag tonnadh amach deatach gorm amhail is dá mbeidís ag dréim le fada an lá le dul ar scor. Meastar go bhfuil 50,000 carr mar sin ann – Chevrolet, Buick, Cadillac, Pontiac agus Ford.

Ach tá athrú tar éis teacht ar rudaí le déanaí. Tá teorainn leis an méid is féidir leis an meicneoir is díograí a dhéanamh le carr a choinneáil ag imeacht, agus tá na carranna seo cnagaosta le fada an lá. Is gairid go mbeidh costas an deisiúcháin níos mó ná an costas a bhainfeadh lena gcaitheamh i dtraipisí agus tosú as an nua. Ag an am céanna, tá carranna níos nua-aimseartha á dtabhairt go Cúba – Toyota, Kia agus a lán iompórtálacha saora ón gCianoirthear. Agus sa deireadh, tá níos mó daoine ag tuar go n-éascóidh na Stáit Aontaithe an trádbhac go luath, ansin pléascfar an bolgán ama go deo.

Imigh leat ansin anois, mar sin, agus caith cúpla lá ag turasóireacht in Havana agus sa chuid eile de Chúba i gcarr millteanach mór. Ar an drochuair, níl cead ag eachtrannaigh na carranna seo a thiomáint ach is féidir iad a fháil ar cíos in éineacht le tiománaí, go hoifigiúil ó ghníomhaireacht nó, rud is saoire de ghnáth, ó do theach lóistín. Tá na bóithre go maith agus ní bhíonn mórán carranna thart ar chor ar bith – d'fhéadfá a bheith ag tiomáint leat ar dhébhealach gan ach cúpla feithicil eile a fheiceáil. Ar ndóigh, tá trána ann, crainn phailme agus sleasa cnoc atá clúdaithe le dufair ach is é an rud is ansa liom féin faoi Chúba ná a bheith ag cúsáil timpeall i sean-Chevy, an barr oscailte agus fillte siar, agus an t-atmaisféar leithleach á sú isteach agam le dul faoi na gréine. Agus mar bharr ar gach rud, toisc go gcaithfidh tú tiománaí a bheith agat, ní bhíonn rud ar bith ag teacht idir tú agus an giúmar ceart. Féadann tú stopadh agus cúpla *mojitos* agus *libres de Chúba* a shampláil feadh na slí. *Viva la Revolución!*

Arna chóiriú as *Big Earth: 101 Amazing Adventures from Long Weekends to Epic Expeditions* le Russ Malkin, Bantam Press, 2011.

Sliocht E

B'fhéidir gur ar son radharc a bheith agam ar an bhfarraige a théim ag tráiteoireacht. San áit a bhfuil cónaí orm, mura bhfeicim an fharraige gach lá, fiú mura mbíonn ann ach deasghnáth úd a hocht a chlog ar maidin, bualadh síos chuig an gcé nóiméad mar a mbailíonn bunús gach aon duine sa bhaile seo sula dtéann siad ag obair, féachaint cén chaoi a bhfuil cúrsaí, éirím míshocair agus imníoch. Airím mar an gcéanna mura mbíonn leabhar le léamh agam, nó nuair nach mbím ag obair ar feadh cúpla lá as a chéile. Ní éirím tuirseach de bheith ag amharc ar an bhfarraige. Níl a fhios agam céard a chiallaíonn sé a bheith seasta ag amharc amach. Ní fonn taistil atá orm ná níl caitheamh i ndiaidh Eoraip mo shinsir agam. Airím i mo chuid den talamh a bhfuil cónaí orm air, ach fós féin stánaim amach ar an mblár dalltach. Agus déanann daoine eile an rud céanna, ó gach cé, ros agus carrchlós ar feadh an chósta.

Meascán den dúdhúil sin agus de ghnás na scroblála atá sa tráiteoireacht. Fearacht na farraige féin, d'fhéadfadh a lán iontas a bheith ar thrá fhada lom. Is ar thóir an ruda gan choinne a bhímse nuair a théim ag spágáil ar an ngaineamh teann bán gan foirgneamh ná duine daonna le feiceáil. Déanta na firinne, bím ar thóir na haonarachta chomh maith, agus dóthain den ionannas chun an suaimhneas a thabhairt dom le bheith ag machnamh nó b'fhéidir ag canadh gan a bheith ag aireachtáil féin-chomhfhiosach. Ach is é an fhéidearthacht go bhfaighidh mé rud éigin ait a choinníonn ag siúl mé. Bailím baoithe, téad, bróga mara, an gnáth-mhuirchur ó iascairí a chaitheann fós leis an bhfarraige mar ionad dumpála. Piocaim suas lúibíní marfacha na sé-phacaí agus na strapáí plaisteacha a thagann i dtír séasúr i ndiaidh séasúir. I mbliana, tháinig mé ar theilifíseán a cuireadh i dtír taobh istigh de Fence Reef. Ba gheall le taispeántán é i gceann de na taispeántais ealaíne sin éadaí-nua-an Impire. Bhí an madra féin in amhras faoi.

Adhmad raice agus cruthanna áiféiseacha air, déanann sé a bhealach isteach ar bharr meallta arda feamainne a cartadh isteach i ndiaidh stoirmeacha, codanna de chrainn agus cuma choimhthíoch orthu, cásanna pacála agus script Choireallach nó carachtair Sheapánacha orthu. Fághtar sraitheanna de chuileoga gorma ina luí faoi do chosa, iad ag pléascadh ar nós mianach talún beag. Spúinsí, géaga móra coiréil agus súmairí cladaigh. Tiomáineann an ghaoth agus sruth ollmhór Leeuwin a lán créatúr as a slí: ál mór de thurtair cheannramhra óga ó Kimberley bliain amháin, bliain eile rón liopaird, é traochta agus cantalach contúirteach i ndiaidh an tsámha neamhghnách a rinne sé ó Antartaice.

Ní bhíonn in aon rud ar dtús ach marc dubh ar an ngaineamh agus é i bhfad uait, agus is as a bheith ag déanamh iontais, ag dréim leis an bhfionnachtain, a thagann leath an phléisiúir a bhaineann leis an tráiteoireacht. Bíonn cuma ársa mhistéireach ar gach rud a fhaigheann tú. Na rudaí a thugtar abhaile ón bhfarraige agus óna himeallbhord, is geall le suaitheantais iad, briochtaí don tráiteoir. Tá na botháin chladaigh lán den stuif seo; is cineál *kitsch* os cionn tuisceana é. Cnámha crosáilte an mhíl mhóir os cionn an dorais, sliogáin na gcluas mara agus coiréil thuartha, mar a bheadh méara agus inchinní marbha, ar dhriúir agus ar leabhragáin. Clocha míne, giotaí gloine, capaill mhara thriomaithe, creatlacha iasc bosca agus gialla siorcanna beaga. Ní thig gáire faoi ach an té nár airigh riamh an chiall úd don rath, don tógáil intinne, nuair a chrom sé síos chun rud a phiocadh suas, rud mar a bheadh bronntanas beag ann a bhriseann loime na trá agus uaigneas na maidine.

Arna chóiriú as *Land's Edge: A Coastal Memoir* le Tim Winton, Picador, 2012.

Leathanach Bán